

דן פינרו מסכם

את פסטיבל

הסרטים בקאן:

הגבר נקבר,

העכברים אוכלים

את הקופים,

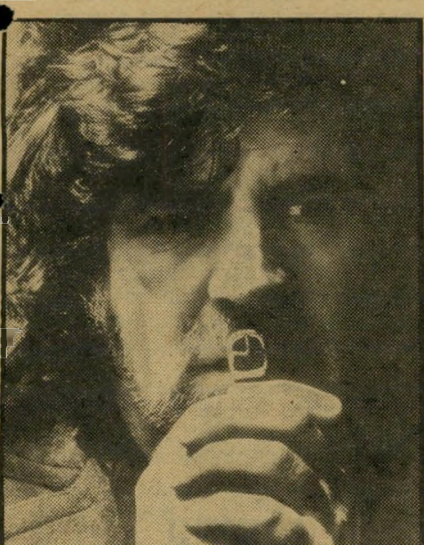
והאשה יורשת

את העולם



האשה ומאהבה בסרטו של אושימה, "ממלכת התשוקות" פרס הבימוי

פסטיבל הייאוש



אן בייטס ב"זעקה" פרס מיוחד

כמות של הרואין לארצות-הברית. בשעה שהידיד עומד למסור את החבילה לאשת הכתב, מתנפלים עליו אלמונים שעקבו אחריו. כדי לקחת ממנו את המטען היקר. מכה את האלמונים ונמלט עם ההרואין ועם האשה. מאן נמשך הסרט לפי מיטב מסורת "הסרט השחור", עם רדיפות במ"כ כוניות, יריות ומהלומות, עם מישרה מושחתת ומושבת אמנים סטרי בינה ואחד ריות. כל זה, כדי להצביע על כך שיפוי הנפש מסבכים את העניינים ואילו האנשים הישרים, הפשוטים והאמיתיים, אותם יורש החלוצים של ג'ון פורד והווארד הוקס, הם שצריכים לשלם בחייהם את שבירת הכלים. מה שמזור הוא שמאחורי עיבוד זה של מיתוס ישן, ניצב דווקא בימאי בריטי ממוצא צ'כי, קארל רייז, ומה שבא באורח טבעי לפורד והוקס, נעשה כפוי ומאולץ בידי רייז.

בחזרה לפרסים. נגיסה אושימה זיזע

צוגית של הסרט היתה כללית. פרארי הצ'י ליה למצוא חוף ניו-יורקי שומם שמאחרי ריו מצטייר כל קו הרקיע המפורסם של כרך מגרדייה-השחקים שצבעיו משתנים עם שעות היום. הוא דלה מתוך פינות העיר שרק מעטים מכירים שילובים מוזרים בין ישן וחדש. בין מיבני-ענק לחורבות הי-מטות-ליפול, ומבחינה חזותית מהווה הס-רט סידרה של הפתעות. בזו אחר זו. אולי משום כך, כאשר הודיע מנהל הפסטיבל שפרארי קיבל פרס מיוחד של ועדת ה-שופטים, התערבבו שריקות-הבוז של מת-נגדיו במחאות-הכפיים של חסידיו.

תגובה דומה, לפרס מיוחד דומה, היתה מנת-חלקו של סרט בשם הצעקה שעשה הבימאי הפולני יוזי סקולימובסקי באנגליה. הסרטים האמריקאיים התחלקו בפרסי המישחק. ג'יל קלייבורג קיבלה (יחד עם איובל הזפר) את "דקל הזהב" על מישחק נשי, בעיקבות הופעתה באשה לא-נשואה, סרט מפוכה, מרענן ומבריק של פול מא-זוסקי (התחנה הבאה, גריניץ' וילג') שי-נחשב היום, ובצדק, כמומה הקולנועי של חיי המישפחה הבינונית באמריקה.

הסרט מתחיל בכך שנוג מאושר, הנשוי מזה 17 שנים, נפרד משום שהבעל העיף מן השיגרה מצא לעצמו בת-יוג צעירה אשה להשיב לעצמה את שיווי-המשקל הנפשי והחברתי.

את פרס המישחק הגברי קטף ג'ון ווייט, המגלם נכה מילחמת וייטנאם הקונה את לב רעייתו של קצין, שעה שקצין זה משרת בווייטנאם. הסרט הופק בעזרת ג'יין פונדה, המגלמת בו את ה-תפקיד הנשי הראשי, מתוך אמונה בחשיי-בות הנושא. אבל בסופו של דבר, למרות הדיבורים הרבים על זועות וייטנאם וה-רמזים להתעררות המצפונית של הנשואים בבית, הסרט אינו אלא משולש מן הסוג הישן, זה של שני גברים ואשה, ולבד מן הסימפטיה שמעורר ג'ון ווייט קשה להבין מדוע דווקא הוא נמצא ראוי לפרס המישחק. מאחר שאינו מרשים בשום פנים יותר מיריבו בסרט, ברוס דרן.

סרט אמריקאי שלישי, מי יעצור את הגשם, ניסה להתמודד עם נושא מילחמת וייטנאם במישור סימלי יותר, כתב צבאי הכולל במילחמה שולח, עם ידיד קשות,

באולם הגדול של לפסטיבל, ורק בדרך-נס התגלתה לפני שנגרם אסון, סחטה בקושי הרמת גבה מן ההמונים. כאשר, בוקר אחד, פינתה המישרה את אולם-הכניסה של מלון קארלטון, שבו נמצאים הביתנים הלאומיים של כמה ארצות, כולל ישראל, בשל חשד של פצצה, לא נמצא אפילו מי שיטרח לברר אם היתה באמת פצצה, ומי בכלל היה מעוניין להניח אותה. וכאשר נפתחה אש על נוסעי מטוס אל-על באורלי, היתה התגובה היחידה של הנוכחים בפסטיבל (והיו מתיימעט שהגיי-בו): "באמת לא יפה". כולם המשיכו אחר-כך בדרכם לסרט הבא או לפגישת-העסקים הבאה.

אשה אונסת גבר

סרט אחד שבכל-זאת הצליח להוציא אנשים מאדישותם ולהסעיר, במידה מסוימת את הרוחות, היה סרטו של מארקו פרארי שלום לגבר. אולי משום שהוא ממשיך את הבשורה של פרארי על קץ העולם הממשמש ובא, על הריקבון והניווז האוכל בימי האנושי, ועל האשה שעתידה לרשת את העולם לפי כל חוקי דארווין, משום שהיא מסתגלת בו טוב יותר, ואולי בשל כמה מראות פראריים טיפוסיים כמו קוף קטן הנטרף על ידי עכברים, גוויית קינג-קונג שטוחה על חוף ניו-יורק, או גיבור המקשט את ער-וות ידידתו בפרהים אחרי שהיה קורבן לאונס קבוצתי של להקת-תיאטרון פמי-ניסטית.

מעניין שפרארי לא היה היחיד שהגה את הרעיון של אשה האונסת גבר, סרט שוודי של יורן דונר (בימאי במוצאו), מספר על אשה שיוצאת לבנג שטוחה על רת גבר שאינה מכירה, הוא אונס אותה, ולאחר-מכן היא עוקבת אחריו במהלך כל הסרט, כדי לנקום בו ולאנוס אותו. אבל דונר לא מצא את הדרך להראות זאת על המסך, שעה שפרארי אינו פוסח על שום פרט מפירטי האונס.

ואם כל המראות הבוטים הללו, והשקף פת-החיים שהם באים לשרת, היו נתונים לוויכוח, הרי ההתפעלות מן הצורה החי-

כ? מי שרצה להיווכח שהקולנוע הוא כבואה נאמנה של העולם בו אנו חיים, צריך היה לבקר השנה בפס-טיבל הסרטים בקאן. ריכוזו כזה של מבור כה, חוסר-אונים, חיפוש נואש אחר זהות ונבירה עצבנית כליכך בתוך נשמת הי-אדם, כפי שמצאתי השנה על מסכי הפס-טיבל הגדול בעולם, לא זכור לי מעולם. וכאשר אחת הדמויות בסרטו של פול מאזוסקי אשה לא נשואה (דווקא מן הי-סרטים החייכנים יותר של הפסטיבל) אומ-רת: "כשנות ה'60' היה הרבה יותר קל; היתה אמנם וייטנאם, ושרפו אוניברסי-טות; היו שכונות-עוני ועלו על בריקא-רות, אבל היום - אין לנו שום מיפלט מעצמנו" היא קולעת בדיוק לנקודה הכ-אובה ביותר של כל הפסטיבל הזה.

יוצרים שונים באופיים בתכלית השינוי, כמו סקולימובסקי הפולני, שרטט הגרמ-ני, ליטין הצ'יליאני החי בכסיקו, שפינו האוסטרלי או אלן פארקר הבריטי, נאל-צים להשתמש בצריחות-אימה מחרישות-אוזניים כדי לבטא את מצבו של האדם, מאחר שאינם מוצאים עוד את המילים שמתכלנה לתאר בנאמנות את תיסכוליו.

אימת הנושאים שעל המסך עוברת כ-אילו באופן ישיר אל הוישבים באולם, מקובל לחשוב שפסטיבל קאן הוא קרנבל ענק, עליו וסגנוני, שופע שימחת-חיים, תוסס ונמרץ, אולי זה היה כך פעם. בש-נים האחרונות זה הופך בהדרגה סיוט סה-רווי ומטורף שבו פנים מתערבבות כפי-נים, סרט בסרט, שיחה בשיחה, אתה פוגש מאות אנשים ברחוב, והם נראים בדיוק כמוך: טרודים, עייפים, רצים מסי-רט לסרט, מודאגים שיחמיצו את הפגינה האחת בערימת השחת, סטאקאנוביסטים שמנסים לשבור את גבול הסבל של חוסר-השינה ולהספיק עוד, ועוד.

עיתונאים דוהרים אחר ראינות, מבק-רים בולעים סרטים, מפקים מתנפלים על לקוחות בכל קרנר-רחוב וכוכבניות עמל-על כל התיכת חוף, ואם היתה פעם שירת-חתיכים בכל העניין, היא נעלמה כבר מזמן. זו היתה רק עבודה שחורה, מאומ-צת ומתישה.

בתוך התוהו-והוה הזה, אפילו פצצה אינה גורמת עוד להתרגשות. עצם העובי-דה שאתה כזאת נמצאה קשורה למסך